

ADVIES

GROTE PROJECTEN

AANVRAAG: EKWC+

NR: BGR2015-015

AANVRAGER: Stichting Europees Keramisch Werkcentrum

BIJEENKOMST ADVIESCOMMISSIE: 28-01-2016

BEGROTING: € 1.714.000

AUTEUR ADVIES: Geert Lenders

GEVRAAGDE BIJDRAGE: € 500.000 (29%, deels als gift, deels als lening)

1. ALGEMEEN

Dit advies betreft een aanvulling op het advies van 9 november 2015, waarin de adviescommissie vroeg om een verbeterd businessplan, waarin twijfels op het gebied van m.n. inhoudelijke kwaliteit en ondernemerschap geadresseerd zouden moeten worden.

EKWC heeft voor de doorontwikkeling van het businessplan Backing Grounds/Alexander Ramselaar in de arm genomen. De heren Tjan en Ramselaar hebben dit plan en bijbehorende begroting met een delegatie van de oorspronkelijke adviescommissie besproken (George Lawson, Jasmijn van der Hamsvoord en Jan Couwenberg). De overige leden hebben schriftelijk geadviseerd. Het overleg vond plaats op locatie bij het EKWC na een korte rondleiding door de werkplaats en de -nu nog kale ruwbouw- locatie van de geplande publieksvoorziening. Het onderstaand advies spitst zich toe op de criteria a. (hoge culturele kwaliteit) en d. (ondernemerschap). De voorbehouden van de commissie bij andere criteria in het vorig advies waren het gevolg van een kritische beoordeling op deze twee criteria.

2. OPMERKINGEN BIJ CRITERIA

2.1 VERPLICHT

a. Het project is van hoge culturele kwaliteit, tot uitdrukking komend in oorspronkelijkheid, zeggingskracht en vakmanschap (score: goed)

De adviescommissie is positief over de inhoudelijke verduidelijking die het concept rond het publieksgedeelte heeft ondergaan. Ook de onderlinge versterking van de drie EKWC-poten (post-academische werkplaats/artist in residence - onderzoek/industry in residence - publieksfunctie) overtuigt de commissie.

Het aspect van talentontwikkeling heeft in deze opzet ook een sterkere aansluiting op met name de artist in residence- en publieksfuncties, en wordt daarmee productiever voor Brabant. De verbinding met de publieksfunctie heeft overigens ook een keerzijde, daarover meer onder criterium d.

Al met al constateert de adviescommissie dat het voorgestelde plan op zichzelf tot een aantrekkelijke en waardevolle voorziening in Brabant kan leiden, met een duidelijke aanvulling op het bestaande aanbod en goed passend bij het profiel van Brabant als regio waar ambachtelijkheid met innovatie wordt verbonden.

d. In het project is sprake van ondernemerschap (score: voldoende onder voorwaarde)

Het nu geschreven businessplan maakt in zijn concreetheid en beschrijving van meetbare doelen een belangrijke sprong voorwaarts ten opzichte van het oorspronkelijk plan. Dat neemt niet weg dat de adviescommissie kritische kanttekeningen op zijn plaats acht m.b.t. verschillende optimistische aannames en verwachtingen van EKWC.

Wat betreft de bezoekersaantallen constateert de commissie weliswaar een behoudende begroting ten opzichte van andere, al lang gevestigde publieksinitiatieven, maar dat maakt een bereik van 20.000 bezoekers per jaar met gestage groei vanaf jaar 1 nog niet vanzelfsprekend. Er is bij de deelfactor i.v.m. start halverwege het jaar, geen rekening gehouden met opbouw naar 20.000. De commissie acht niet alleen deze verwachting aan de

optimistische kant. Ook het vermogen om in de gedachte medewerkersstructuur -na enkele jaren wat betreft het publieksdeel al vrijwel volledig leunend op de inzet van vrijwilligers en studenten- een capaciteit van 20.000 met louter groepsbezoek te verwerken, is bepaald niet vanzelfsprekend.

De begrote dekking uit andere fondsen, in totaal 23% van de begroting, moet nog in zijn geheel aangevraagd worden. Een aanzienlijk deel daarvan lijkt echter nodig om de initiële investering en exploitatie-aanloop te kunnen bekostigen. Bij de wens om in juni voor het publiek te openen zou dit betekenen dat verplichtingen aangegaan moeten worden zonder zekerheid van dekking, dan wel investeringen worden gedaan zonder zekerheid over voldoende middelen voor de exploitatie. De commissie acht dit riskant.

Het commerciële aspect van het plan, een niet te verwaarlozen factor voor de publieksfunctie en de industry in residence, leunt al met al teveel op het tijdelijk maskeren van blijvende risico's door middel van subsidie. Dit komt mede door de wens om de duurzame investeringen in de voorziening ineens af te schrijven ten laste van de gevraagde bijdrage. Hierdoor is in het eerste projectjaar al € 450.000 van de totaal gevraagde € 500.000 nodig. Dit past niet bij het projectkarakter waar Brabant C-investeringsbijdragen op gericht zijn.

De adviescommissie ziet potentieel voor een verdienmodel in de industry in residence-functie, maar is niet overtuigd dat dit gerealiseerd kan worden met de voorgestelde inzet van € 20.000 op een coördinator voor deze gehele functie. Een duidelijke onderbouwing van een optimale uitvoering en verhouding tussen kosten en opbrengsten op dit punt ontbreekt. Gerichte actie uit oogpunt van snel te bereiken resultaat is hier echter van belang. Sectoren als architectuur, bouw en design lijken voor de hand liggend vanwege de combinatie van verwantschap met het materiaal en draagkracht voor investering. Dit zijn ook sectoren die bij innovatiefondsen landelijk, maar ook bij de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, goed terecht kunnen.

3. ADVIES

Het bovenstaande overziend constateert de adviescommissie dat er sprake is van een tweeslachtig beeld. Er is een inhoudelijk sterk en aantrekkelijk plan: EKWC gaat ondernemend te werk om zijn bewezen kwaliteit te koppelen aan een aantrekkelijke publieksfunctie, en rendement halen uit creativiteit in samenwerking met het internationale bedrijfsleven. Dat past uitstekend bij de eigentijdse maak- en innovatie-industrie waar Brabant zich mee onderscheidt. Maar er zijn ook forse bedenkingen bij haalbaarheid en de mogelijkheid om de exploitatie van de publieksvoorziening vol te houden na afloop van de bijdrage van Brabant C.

In wezen is in de organisatie van het EKWC niet zozeer sprake van onvoldoende draagkracht om risico te nemen, als wel van een liquiditeitsprobleem vanwege vermogen dat vastligt in het pand in 's-Hertogenbosch. De initiatiefnemer wil dit vermogen graag buiten de nu voorgenomen investering houden. De commissie heeft waardering voor de sprong voorwaarts die EKWC na het wegvallen van de rijkssubsidie heeft gekozen, maar de organisatie leunt daarvoor nu zwaarder dan de commissie nodig acht op publieke middelen van een andere overheid.

Gegeven de combinatie van inhoudelijke kracht van het project, de daaraan klevende bedrijfsrisico's ook op langere termijn en het feit dat financiering in wezen een liquiditeitsprobleem is, acht de commissie het aangewezen dat de initiatiefnemer een groter aandeel van dat risico zelf neemt, maar voor de liquiditeitsvraag een beroep op Brabant C kan doen. Dit betekent dat een bijdrage van Brabant C in een wezenlijk andere verhouding tussen gift en lening zou moeten geschieden. De commissie denkt, analoog aan de Brabant C-regeling voor ontwikkelprojecten, aan een bijdrage als gift voor verdere ontwikkeling van de publieksfunctie en de industry in residence functie van € 65.000 ieder, in totaal dus € 130.000. Voordat EKWC overgaat tot aanbesteding zou dan wel minimaal 50% van de begrote inkomsten aan andere fondsen verzekerd moeten zijn; voor zover de adviescommissie dat kan overzien gaat dit om een minimaal te realiseren bedrag van € 135.000. Voor de rest van de aan Brabant C gevraagde bijdrage zou het fonds de liquiditeit kunnen ondersteunen met een lening. Het is dan aan het bestuur van het Brabant C Fonds om samen met de initiatiefnemer te onderzoeken hoe hier voldoende zekerheid aan verbonden kan worden, bijvoorbeeld door het vermogen van EKWC in enige vorm als onderpand te laten dienen. Dit is de hierboven bedoelde voorwaarde bij het ondernemerschap van EKWC: dit kan als voldoende worden gewaardeerd als de initiatiefnemer bereid is zijn vermogen om risico te dragen sterker aan zijn ambitie verbindt.

Bij de hoogte van de lening is nog wel rekening te houden met een door het fondsbestuur te maken herberekening van de subsidiabele kosten doordat alleen afschrijvingen van duurzame investeringen subsidiabel zijn.

4. SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE

George Lawson, voorzitter
Jasmijn van der Hamsvoord
Jan Couwenberg
Edwin Jacobs
Antoinette Klawer
Arend Hardorff

Disclaimer: bovenstaand advies is opgesteld ten behoeve van besluitvorming door het bestuur van Stichting Brabant C Fonds. Het advies op zichzelf is geen besluit tot verlening, noch geeft het aanspraak op een besluit tot verlening. Het besluit van het bestuur van Stichting Brabant C Fonds kan afwijken van het advies. Art. 8.3 van de statuten van de stichting bepaalt dat het bestuur een voornemen om met het besluit af te wijken van het advies, ter advisering dient voor te leggen aan de Raad van Toezicht van de stichting.